

Ikt. sz.: NOB/64-1/2012.

NOB-32/2012. sz. ülés
(NOB-64/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottságának**
2012. november 12-én, hétfőn, 11 óra 30 perckor
az Országház földszint 1. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>A határozatkéesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A magyarországi németek elhurcolásának emléknapjáról szóló határozati javaslat (H/8787. szám)</i>	5
<i>Michl József (KDNP) előterjesztő tájékoztatója</i>	5
<i>Szavazás</i>	10
<i>Egyebek</i>	11

Napirendi javaslat

1. A magyarországi németek elhurcolásának emléknepjáról szóló határozati javaslat
(H/8787. szám)
(Michl József (KDNP), Németh Zsolt (Fidesz), dr. Hargitai János (KDNP), dr. Braun Márton (Fidesz), dr. Nagy Andor, Bús Balázs (KDNP) és Törő Gábor (Fidesz) önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről és általános vita)

2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Potápi Árpád János (Fidesz)**, a bizottság elnöke
Dr. Kovács Ferenc (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Szili Katalin (független), a bizottság alelnöke
Csóti György (Fidesz)
Ékes Ilona (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz)
Kószegi Zoltán (Fidesz)
Szávay István (Jobbik)
Kalmár Ferenc András (KDNP)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Szili Katalin (független) megérkezéséig Potápi Árpád Jánosnak (Fidesz)
Dr. Stágel Bence (KDNP) Kalmár Ferenc Andrásnak (KDNP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Michl József (KDNP) országgyűlési képviselő, előterjesztő
Dr. Rétvári Bence államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 11 óra 30 perc)

A határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása

POTÁPI ÁRPÁD JÁNOS (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Képviselőtársaim! Tisztelt Államtitkár Úr! Mindenkit köszöntök a Nemzeti összetartozás bizottsága mai ülésén. Két napirendi pontunk van a javaslatban: az első a magyarországi németek elhurcolásának emléknapijáról szóló határozati javaslat, illetve az Egyebek. Az első napirendi pontnál üdvözlöm az előterjesztők részéről Michl József KDNP-s képviselőtársunkat, illetve Rétvári Bence államtitkár urat.

A bizottság tagjai elfogadják-e a napirendi javaslatot? *(Szavazás. – Mindenki jelez.)* A bizottság egyhangúlag elfogadta a napirendi javaslatot, köszönöm szépen.

A magyarországi németek elhurcolásának emléknapijáról szóló határozati javaslat (H/8787. szám)

Rátérünk az első napirendi pontunkra, és az előterjesztők részéről átadom a szót Michl József képviselő úrnak.

Michl József (KDNP) előterjesztő tájékoztatója

MICHL JÓZSEF (KDNP), előterjesztő: Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! 1945. november 20-án hosszas egyeztetés és vita után a németországi Szövetséges Ellenőrző Tanács határozatban javaslatot tett arra, hogy mintegy fél millió főt telepítsenek ki a tervek szerint először Németország USA által megszállt területeire. Ez a magyarországi német lakosságot nagyon súlyosan érintő döntés viszont nem került végrehajtásra ilyen sebességgel. A későbbiekben még egyszer, ez év december 22-én az akkori magyar kormány egy rendeletet hozott a magyarországi német lakosság áttelepítéséről. Ez már egy meghatározóbb lépés volt, és ezt követte 1946. január 19-e, amikor az első vagon Magyarország határát elhagyta.

Fehér István történész becslésén alapuló adatai szerint Magyarországon 1945-ben mintegy 380 ezer német nemzetiségű ember élhetett, 1946 és 1948 között ebből 185 ezer német nemzetiségű honfitársunkat fosztottak meg az állampolgárságától, ezzel együtt a vagyonától is, és kényszerrel Németországba vitték el őket. Ezért is szerepel javaslatunk címében az „elhurcoltatás” szó. Körülbelül 135 ezer főt az USA által megszállt területekre, egy 50 ezer főnyi magyar lakost pedig a Szovjetunió által megszállt németországi területekre szállítottak. Tóth Ágnes történész adatai szerint összesen mintegy 248 600 kataszter hold földterület került ekkor a magyarországi németektől a magyar állam tulajdonába. 1941-ben a magyarországi németek összesen mintegy 60 400 ingatlanban, lakóházban laktak, ebből 44 750 ingatlant érintett ez a döntés, és vett el a magyar állam az akkori németektől.

A képviselőtársaimmal közösen benyújtott előterjesztés célja az, hogy ennek a szomorú eseménynek emléket állítsunk, elsősorban azért, mert ezeknek az embereknek, akiket Magyarországról elhurcoltak, abszolút igazságtalan döntés következtében kellett az otthonukat, szülőhazájukat és sok esetben a családjukat is elhagyniuk, éppen ezért szükségesnek tartjuk, hogy erről méltó módon legyen lehetőség megemlékezni. Többkörös beszélgetésben alakult ki az a dátum, amelyről egyértelműen biztos és bizonyítható, hogy ezen a napon, január 19-én indult el az első ilyen vagon Magyarországról, ezért a magyarországi németek itt maradt közössége nevében is és az elhurcolt, ma a Németországban élő leszármazottak vagy a még élő honfitársaink nevében is mondhatom, és

kérem a tisztelt bizottságot, hogy vitára alkalmasnak minősítse ezt a javaslatunkat, előterjesztésünket.

Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Államtitkár úré a szó.

DR. RÉTVÁRI BENCE államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium):
Köszönöm szépen a szót.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! A kormány támogatja a javaslat általános vitára tűzését. Megjegyzem, korábban már volt egy erre való utalás, amikor a kitelepítésekről általában emlékeztünk meg egy határozati javaslatban. Közvetett módon abban erre is utaltunk, a KIM beleértette a sváb kitelepítéseket is, úgyhogy ezt a javaslatot duplán támogatjuk.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Képviselőtársaimé a szó. *(Jelzésre:)* Szávay képviselő úré a szó.

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Üdvözlöm tisztelettel az előterjesztő képviselőtársamat.

Úgy gondolom, helyes és méltó dolog megemlékezni azokról, akik a 20. században bármilyen üldöztetésben részesültek, jelen esetben nemzetiségi hovatartozásuk miatt. Ezeket a kérdéseket mi magunk is fontosnak tartjuk, azt hiszem, az elmúlt két és fél évben ennek jelét is adtuk. Én magam sváb településről, sváb családból származóként ezt szintén így gondolom, de nem ettől függetlenül – ezzel együtt természetesen támogatni fogom a javaslatot – pontosan ilyen kételyek merültek fel bennem, amelyeket az államtitkár úr is említett, azért ezen véleményemnek hangot adtam már a bizottság korábbi ülésén, amikor főleg a tavasz folyamán heti rendszerességgel valamilyen emléknappal, megemlékezéssel kapcsolatos beadványról kellett döntenünk, ráadásul holnap kerül a parlament elé a Felvidékről kitelepítettek emléknapijéről szóló határozati javaslat.

Mi magunk egy kicsit többet gondolkodtunk volna azon, hogy lehet, hogy ezeket egy kicsit jobban össze lehetett volna hangolni, esetleg egy közös javaslatban megemlékezni azokról, akiket Magyarországról, a történelmi Magyarország területéről ki- vagy áttelepítettek nemzetiségükhöz való ragaszkodásuk vagy a nemzetiségükhöz való tartozásuk miatt, legyen szó magyarokról vagy németekről. Egy kicsit némi következetlenséget vagy kapkodást látok, vagy talán nem túl végiggondolt koncepciót ezeknek a különböző emléknapoknak a beterjesztésében, illetve van egy érdemi észrevételem, és ezzel kapcsolatban szeretnék élni egy módosítóval, amelynek kérem a megfontolását.

Ugye, az indokolás nem válik a joganyag részévé, magából a törvényjavaslatból pedig nem derül ki a képviselőtársam által is említett január 19-e indokolása. Ez csak úgy magában az indokolásban van, hogy miért pont január 19-ét gondolják önök az emléknapi megtartására. Úgy gondolom, szerencsésebb lenne, ha magának a javaslatnak a szövegében is benne lenne, hogy miért pont ezt a dátumot gondolják szimbolikusnak, amely dátumot nyilván nem kívánom vitatni, félreértés ne essék, de azt hiszem, jobb lenne, ha ez magában a javaslat szövegében is szerepelne.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Alelnök asszonyé a szó.

DR. SZILI KATALIN (független): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Szeretném azzal kezdeni, hogy természetesen támogatom ezt az országgyűlési határozati javaslatot. Amit Szávay képviselőtársam mondott, azt hiszem, nem először merül fel, és azt gondolom, a kormánynak és kormánypárti képviselőtársaimnak is esetleg megfontolás tárgya lehet, hogy tekintsük át ezt az egész kérdéskört, és egy közös koncepció alapján tegyünk ezekre az emléknapokra együttesen javaslatot.

Tisztelt Képviselőtársaim! Visszaemlékszem, 2006-ban került sor Budaörsön annak az emlékműnek a felavatására, amelyet akkor minden politikustársam és minden politikai erő támogatott. Ugyanígy mondhatom azt is, hogy éppen ezekben a napokban, öt éve, 2007. november 16-án került sor arra az „Egy batyuval” című emlékkonferenciára a magyar parlament felsőházi termében, ami az elüzetés 60. évfordulóján egy „Kövessük meg az áldozatokat!” felhívással és bocsánatkéréssel zárult. Azt gondolom, talán stílusos is, hogy az éppen öt évvel ezelőtt történtek után most a 65. évfordulón kerül sor ennek a határozatnak a parlament elé terjesztésére. Csak jelezni szeretném, hogy annak idején Norbert Lammert, a Bundestag mai és akkori elnöke is részt vett ezen az emlékkonferencián, és ők maguk is méltatták azt, hogy közel s távol Magyarország tett egyáltalán ilyen gesztust, hogy bocsánatot kérjen a magyarországi németek elüzetése miatt.

Tisztelt Képviselőtársaim! Egyébként megfontolás tárgyává tenném azt, hogy a címben is esetlegesen szóljunk a magyarországi németek elüzetéséről. Tekintettel arra, hogy egy olyan kérdéskörrel van szó, ami mögé, biztos vagyok benne, hogy valamennyi politikai erő felsorakozik, de lehet, hogy elegánsabb lett volna, ha ez egy közös előterjesztés keretében kerül a parlament elé.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Kőszegi Zoltán képviselő úr a szó.

KŐSZEGI ZOLTÁN (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Az előterjesztést természetesen támogatom, és támogathatónak tartom. Az előttem szólókkal sem vitatkozni szeretnék, hanem inkább arra szeretnék emlékeztetni vagy figyelmeztetni, hogy többször szoktuk említeni azt, hogy vannak körülöttünk olyan országok, amelyeknek a történelme mondjuk egy új vicc szerint egy sms-ben is elküldhető. Sajnos, a mi történelmünk olyan, ami miatt annyi emléknapot kell tartanunk, mert annyi galádság, aljasság történt bizonyos diktatúrák idején, ami miatt sok emléknapot kell tartanunk. Ez nem átgondolatlanság és nem kapkodás, megítélésem szerint ezek alulról jövő kezdeményezések, és az ilyen alulról jövő kezdeményezések felkarolása szerintem a parlament erkölcsi kötelessége. Ezeket összemosni, egybeolvasztani azért sem tartanám szerencsésnek, mert sok esetben más és más volt az indíték, az elhurcoltatás indítéka.

Megkockáztatom, hogy a felvidékiek elhurcolásának, áttelepítésének vagy széttelapításának is más volt az indítéka, mint a németek megbüntetésének, a magyarországi németajúkának is részben más volt. Úgy gondolom, ez nem kapkodás, és nem árt, mert a kellő figyelemmel és koncentráltan az adott népcsoportra vagy nemzetársainkra való odafigyelést segíti az, ha egy konkrét eseményhez és egy népcsoporthoz kapcsolódó elhurcoltatás emléknapiját fogadjuk el. Szerintem ez nem átgondolatlan és nem kapkodó. Ezt szerettem volna elmondani.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

A holnapi napon, holnap este a két törvényjavaslat a vitában egyébként egymás után következik. Ez azért is érdekes, mert ma már egyértelmű a történészek számára, illetve az akkor élők számára is egyértelmű volt, hogy a németek kitelepítésére azért volt szükség, mert

helyet kellett csinálni a Felvidékről kitelepítendő magyar lakosság részére, ezért a SZEB, illetve a nagyhatalmak részéről először azt akarták előírni, hogy 500 ezer németet telepítsenek ki a kis Magyarország területéről, de annyi német lakos nem is volt, körülbelül 440-450 ezer német nemzetiségűről, német származásúról lehetett beszélni, és körülbelül a felét érintette a kitelepítés, körülbelül 220 ezer embert, de képviselőtársunk el is mondta, hogy milyen számokról lehet beszélni. Ez azért is érdekes, mert volt olyan család, hadd említsem Hargitai János képviselőtársunkat, akinek a szüleit, ha jól tudom, háromszor telepítették ki, és kétszer visszajöttek, tehát többször megjárták ezt az utat. Többen voltak ilyenek, akik határokon keresztül visszaszöktek, visszajöttek Magyarországra, majd utána megint kitelepítették őket, s megint visszajöttek, de voltak olyanok is, akik ugyanezt megtették, és a végén az NDK területén kötöttek ki, utána verték a fejüket a falba, hogy jobb lett volna, ha elfogadták volna a nyugati zónába való telepítésüket. Tehát nagyon sok emberi sorssal kell szembesülnünk akkor, amikor erről a témáról beszélünk.

Azóta eltelt közel 70 esztendő vagy hatvanvalahány év, és még mindig vannak olyan sebek, amelyek ezen a téren még mindig nem gyógyultak be. Mi 220 ezer vagy 400 ezer emberről beszélünk, de gondoljuk el, milyen sebek lehetnek mondjuk Lengyelországban, ahol a mai napig nem tudják, hogy 8 millió vagy 15 millió németet telepítettek ki az eltolt részekről, vagy mi lehet mondjuk Csehországban és Szlovákiában, ahonnan, csak Csehországból több mint 3 millió németet telepítettek ki. Ezek óriási traumák voltak, amelyek sajnos a közép-európai vagy a közép-kelet-európai trendbe illeszkedtek be annak idején, hiszen a telepítetések már megkezdődtek az első világháború után, utána a második világháború elején, a végén pedig óriási mennyiségben telepítették ki a lakosságot egyik államból a másikba.

Ahogy kezdtem, a kettő teljesen összefügg egymással. Nyilván arról is tudunk beszélni, illetve vitatkozni, hogy jobb lett volna, ha egy olyan napról beszélünk, amikor az összes megemlékezést meg lehetne tartani. Én egyébként néhány éve még ennek a pártján voltam, viszont azóta tényleg annyi ilyen kezdeményezés volt, és annyira különbözőek ezek a kezdeményezések – Kőszegi Zoltán képviselő úr is mondta –, ezek tényleg alulról jövő kezdeményezések, amelyek nem alapvetően képviselői szintről indulnak el, hanem a kisebbségi vagy most már nemzetiségi önkormányzatok részéről, illetve a nemzeti közösségek részéről. Ezért azt gondolom, ha meg is próbálnánk kijelölni mondjuk január 19-ét, április 12-ét, egy harmadik vagy egy negyedik napot, nem biztos, hogy az érintetteknek tetszene, ha a német kitelepítést, elűzetést vagy elhurcolást összehoznánk a szlovákok áttelepítésével vagy a felvidékiek idetelepítésével. Tehát ez számukra derogálna, úgy éreznék, hogy egy nagy közös kalapba tesszük őket, és külön nem tudnának emlékezni. Ez az egyik.

A másik pedig az, hogy igazából a törvényalkotó és mindenki, aki ezt támogatja, nem ünnepnapot ír elő, nem egy plusz ünnepet, amelyre sem idő, sem pénz, sem egyéb nincsen, hanem egy olyan emléknapot, amiről alapvetően az adott közösség tagjai, a magyar állam és elsősorban az oktatási intézmények megemlékeznek, és a felnövekvő ifjúság is tudomást szerezzen erről, egyébként főleg azok, akik az érintettek leszármazottai. Én magam egyébként egy olyan körzet képviselője vagyok, ahol 1941-ben a lakosság 75 százaléka vallotta magát német nemzetiségűnek vagy német származásúnak, és a 75 százalékra még nyugodtan rá lehet tenni 15 vagy 20 százalékot, akik valójában németek voltak, illetve német kultúrájú zsidók. A sors fintora, hogy az én nagyapám viszont a Telepítésügyi bizottság elnöke volt, akinek az volt a feladata, hogy meghatározza, ki költözik az elűzöttek házába. Tehát én is egy olyan népcsoport tagja vagyok, aki a németek helyén vagy a németek mellett vagy közvetlenül velük együtt, több éven keresztül együtt éltek 1945 után. Szerintem végigmehetünk külön-külön a képviselőkön, mindenki be tudna számolni ehhez hasonlóan, hiszen a német kitelepítés Magyarország szinte minden táját érintette, mert maga a német nemzetiség az ország nagy területén élt, és ma is él.

Bocsánat, amiért hosszabb voltam, de ezt szerettem volna elmondani. *(Jelzésre:)* Az alelnök asszonyt illeti a szó.

DR. SZILI KATALIN (független): Köszönöm szépen, elnök úr. Csak egy megjegyzést szeretnék tenni, mert lehet, hogy félreérthető voltam. Én nem azt mondtam, hogy egy napot kell kitűzni emléknappá, azt gondolom, ez abszolút nem járható út, erről szó sem volt, hanem önmagában ezt az egész kérdéskört kellene áttekinteni. Tehát, ha félreérthető voltam, én nem arra gondoltam, hogy egyetlen napot jelöljünk ki, félreértés ne essék.

A másik. Tényleg mindenki hurcol ilyet a saját családjából, például az édesanyámat 7 évesen akarták egyedül kitelepíteni. Tehát azt gondolom, mindenkinek vannak nemcsak ilyen történelmi ismeretei, hanem saját érzelmi hozzáállása is. Ezt csak szerettem volna megjegyezni, úgyhogy még egyszer: én támogatom az előterjesztést.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Kalmár Ferenc képviselő úré a szó.

KALMÁR FERENC ANDRÁS (KDNP): Köszönöm a szót. Csak egy mondat erejéig szeretném megjegyezni: véleményem szerint egy-egy ilyen emléknep közösségmegtartó ereje erősebb, ha kifejezetten egy közösséghez kötődik. Ha az összeset összevonjuk, akkor valahogyan feloldódik, de így erősebb a közösségmegtartó ereje, ha külön-külön van egy-egy ilyen, hiszen a sorsuk közös.

ELNÖK: Köszönöm. Szávay képviselő úré a szó.

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Itt egymás mellett haladva vitatkozunk, valójában nem is vitatkozunk, de azért az legyen világos köztünk, képviselő úr, én sem ezt mondtam. Én azt vetettem fel, ezt továbbra is fenntartom, hogy az átgondolt koncepciót nem nagyon lehetett látni ezekben az emléknepokban. Egyébként mindegyiket támogattuk, és támogatni is fogjuk a hasonlókat.

Azt azért hadd mondjam el, amit korábban is elmondtam, hogy sokszor azért úgy éreztük, egy ilyen emléknep akkor jön be, amikor éppen valamilyen szimbolikus gesztust kívánnak tenni egy olyan irányban, ahol máshol hiányosságok vannak. Tehát holnap fogjuk tárgyalni a Felvidékről kitelepítettek emléknepjáról szóló javaslatot, ami már tavaly márciusban bent volt a bizottság előtt, de azután valamiért nem foglalkoztunk vele, most meg pont akkor húzza elő a kormánypárt, amikor eltelt néhány nap a Magyar-Szlovák Kisebbségi Vegyesbizottság ülése óta, ahol elég kevés konkrétumra sikerült jutni, és a fájó kérdések nem merültek fel a bizottsági ülésen. Hadd legyenek rosszindulatú, és éljek a gyanúperrel, hogy azért lehet valami összefüggés e között és a javaslat háromnegyed évvel későbbi elővétele között.

Annak örülök, amit Potápi elnök úr mondott, hogy Trianon után nem akarnak még egy gyászos naptól ünnepet csinálni. Képviselőtársaim, ezt örömmel hallottam.

A harmadik pedig már tényleg csak egy megjegyzés. Én nem akarok szakbarbár lenni, de a történelmi indokoláshoz azért hozzátartozik, és talán lehet, hogy érdemes lett volna erről is tárgyalni, beszélni, lehet, hogy nem érdemes, de mindenképpen szeretném megjegyezni: az okok sajnos ennél szerteágazóbbak voltak, mint az, hogy csak a felvidéki magyarság számára szerettek volna helyet csinálni. Egyrészt Magyarországról is elég sok szlovák távozott, másrészt ennek a kitelepítésnek komoly magyarországi belpolitikai támogatói is voltak, főként a Kommunista Párt és a vele szövetséges Nemzeti Parasztpárt, amelyek a saját társadalmi bázisukat kívánták megerősíteni azzal, hogy az egyébként jómódú kitelepített sváb gazdák vagyonát osztották szét a saját híveik között, és sajnos hozzá kell tenni, hogy ennek a javaslatnak a jobboldali Független Kisgazdapártban is azért voltak támogatói.

Itt elhangzott Szili alelnök asszony szájából az a mondat, ami a konferencia címe volt, az „Egy batyuval”. Nem tudom, tudják-e képviselőtársaim, az akkori kisgazdák egyik vezetője mondta ezt a németekre, hogy „egy batyuval jöttek, egy batyuval menjenek”, és a szomorú történelmi igazsághoz sajnos ez is hozzátartozik, hogy a magyarországi politikai elit egy jelentős része politikai érdekből és haszonszerzésből is a magyar állampolgárok egy részének az elűzését sajnos támogatta.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Csak annyit a történelmi tényekhez, hogy a magyar politikának tehát sem akkor, sem azóta nem szabad csak a nagyhatalmakra hivatkozni, hiszen alapvetően erről Potsdamban döntöttek. Aki olvasta Tóth Ágnes munkáit, vagy hallgatta az előadásait – ő ennek a témának talán a legjobb magyarországi szakértője –, az nagyon jól tudja, és a híradásokból is hallhatta, hogy nálunk már Potsdam előtt elkezdődött a német lakosság elűzése, legalábbis a tulajdonaikból. Például Bonyhád és környékén, a Völgységben már májusban létrehoztak egy koncentrációs táborot Lengyel községben, az Apponyi-kastélyban, 6 ezer embert hurcolnak oda, majd, mivel nem tudtak mit kezdeni velük, járványok és egyéb más dolgok történtek ott, néhány hét után elengedték őket, viszont ők már nem tudtak a tulajdonukba visszaköltözni, hiszen addigra bukovinai és erdélyi székelyek, a Vajdaságból vagy Bácskából elűzött magyarok és mások már bekerültek a helyükre. Tehát a folyamat már előbb elkezdődött, de az nyilvánvaló, hogy a nagyhatalmak sugallatára kezdte ezt meg a magyar kormány, és a magyar politikai elit javarésze sajnos támogatta a kiűzetést. Még a Kommunista Pártot lehetne említeni. Egyébként azok nagy részét, akik a környékünkön kommunistának álltak be, nem telepítették ki, vagy például akik bányászok vagy vasutasok voltak, stratégiai helyeken dolgoztak, azokat sem, de ezen végigmehetünk, lehet, hogy az általános vitában ezt majd meg kellene említeni.

(Jelzésre:) Alelnök asszony, parancsoljon!

DR. SZILI KATALIN (független): Köszönöm a szót. Csak ehhez szeretném még mondani, hogy az 1945. december 29-én megalkotott 12 330. kormányrendelet volt az, és az egy érdekes dolog, hogy a 16 miniszterből 9 igennel, 2 nemmel szavazott, 5 tartózkodott, illetve a kitelepítés ellen Bibó István és Mindszenty bíboros úr emelte fel kifejezetten a szavát. Összesen 180-200 ezer ember elűzetésére került sor, ennek eredményeként 1949-ben mindösszesen 23 ezren vallották magukat Magyarországon németnek. Ez tehát még ebbe beleillik.

Köszönöm szépen, csak ennyit szerettem volna még pluszban hozzátenni.

Szavazás

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e további hozzászóló? *(Nincs jelzés.)* Szavazás következik. Először a tárgysorozatba vételről fogunk dönteni. Aki támogatja a tárgysorozatba vételt, kérem, jelezze! *(Szavazás. – Mindenki jelez.)* Mindenki támogatta, köszönöm szépen.

Az általános vitára való alkalmasságról döntünk. Aki támogatja az általános vitára való alkalmasságot, kérem, jelezze! *(Szavazás. – Mindenki jelez.)* Mindenki támogatta, köszönöm szépen.

Bizottsági előadónak az alelnök úr jelentkezett. A bizottság támogatja-e? *(Szavazás. – Mindenki jelez.)* Köszönöm szépen. Kisebbségi vélemény, úgy gondolom, nincsen.

Gyakorlatilag az első napirendi pontot le is zárhatom. Köszönöm szépen a képviselő úr, az államtitkár úr megjelenését, további jó munkát kívánunk.

Egyebek

Az Egyebekben szeretném elmondani, hogy a Bethlen Gábor Alapról szóló törvénymódosításra irányuló javaslattétel 9062. számon már fent van, olvasható.

Szeretném megkérdezni: a kihelyezett ülés november 28-án, szerdai napon lesz. Ki tudja biztosan, hogy nem jön? Még nincs meg a végleges program, Bécsre koncentrálunk, de még nem tudjuk pontosan, ott mit tudunk intézni, visszafelé Kismarton. Sajnos, több nem fér bele, illetve többen voltunk mostanában Felsőpulyán, ezért nem gondoljuk, hogy újra el kellene mennünk, hiszen néhány héttel ezelőtt ott több rendezvény is volt.

Kérni szeretném képviselőtársaimat, hogy tényleg próbáljunk meg minél nagyobb számban elmenni, illetve mindannyian, egyrészt a szervezés miatt, másrészt pedig nagyon kínos, amikor egy bizottság bejelentkezik, és négyen, öten jelennek meg, pedig. A pontos programot, illetve az egyeztetéseket idő közben ismertetjük, addig még van két hét.

Azt is jelezni kellene a titkárságon, hogy ki jönne autóbusszal, illetve kisbusszal, és ki jönne külön autóval, mert akkor lehetséges, hogy egy kisbusz is elég.

Holnap a csángó magyarok oktatási helyzetéről lesz tájékoztató, Répás Zsuzsanna államtitkár asszonnal.

(Jelzésre:) Parancsoljon!

CSÓTI GYÖRGY (Fidesz): Bocsánat, elnök úr, jegyzőkönyvön kívül szeretnék valamit mondani. Ha lezártuk az ülést, akkor szeretnék még valamit mondani

ELNÖK: A jegyzőkönyvbe szeretne Szávay képviselő úr beszélni.

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): A jegyzőkönyvben szeretném kérdezni, kedves képviselőtársaim, elnök úr, illetve a titkárságvezető urat szeretném kérdezni: megkapták-e – feltételezem, megkapták – a Társaság a Kárpát-medence Magyarságáért civil szervezet, Éhn József elnök úr levelét és az ehhez kapcsolt petíciót, amit négy délvidéki magyar párt, nyolc fajsúlyos civil szervezet, a Pedagógus Szövetség, az Árgus, a Kisebbségi Jogvédő Iroda és egyéb szervezetek, illetve magánszemélyek írtak alá, és juttattak el a parlamenti pártok vezetőinek, valamint a társaság tájékoztatása szerint a bizottságunknak is.

ELNÖK: Péter azt mondja, hogy nem kaptuk meg.

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Nem? Ezt furcsállom. Az elnök úr azt mondta, hogy elküldték a bizottságnak. Szerettem volna megkérdezni, hogy miért nem kapta meg a bizottság, de akkor engedjék meg, fénymásoltam, képviselőtársaimnak átadnám. *(Kiosztja.)*

Az lenne a tiszteletteljes javaslatom, mert máskor, amikor abba futottam bele, hogy valamit szerettem volna napirendre venni, akkor az volt a válasz rá – érthető módon –, hogy erre nincsen idő. Kérem képviselőtársaimat, hogy ezt fussák át. Kérem, tekintve, hogy ráadásul most, a napokban van Nikolić szerb elnök látogatása, és a kormány számos alkalommal kifejezte, hogy külpolitikájában elsősorban az adott magyar közösség legitim vezetője által megfogalmazott véleményekre kíván támaszkodni, mi néha úgy látjuk, hogy a Vajdaság esetében ez a vélemény általában egyirányú. Ezt a petíciót elég sokan és elég komoly képviseléssel rendelkező szervezetek írták alá. Szeretném kérni az elnök urat, hogy ennek a tárgyalását a holnapi bizottsági ülésen második napirendi pontként vegyük napirendre.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor holnap a bizottság erről döntést hoz a napirendi javaslatnál.

(Jelzésre:) Alelnök asszonyé a szó.

DR. SZILI KATALIN (független): Köszönöm szépen. Tisztelt Képviselőtársaim, Elnök Úr! Nem szaporítva a szót, én is egy programról szeretnék szólni. 27-én 11 órától itt, ebben az ülésteremben tartja a Szövetség a Közös Célokért szervezet az ülését, amelyre 13 órától meghívottak vagyunk Csóti György úrral, az Autónia albizottság elnökével és Potápi Árpád elnök úrral egyeztetve. Arra kérem képviselőtársaimat, aki ráér 27-én 13 órakor, e konzultáción esetlegesen vegyünk részt.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nem lesz bizottsági ülésünk, mert másnap, 28-án kihelyezett bizottsági ülésre megyünk, úgyhogy elvileg rá is érünk. *(Dr. Szili Katalin: Itt, 27-én 13-órától.)*

Lezárom a mai napirendi pontokat.

Köszönöm képviselőtársaim megjelenését, mai bizottsági ülésünket berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 8 perc)

Potápi Árpád János
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Gálné Videk Györgyi